

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسئله ایدئولوژیک

داکتر امین الدین "سعیدی-سعیدافغانی"

۲۳ فیروزی ۲۰۲۵

کلاه و لنگوته در نماز

در این جای شک نیست که پوشاندن سر درحین نماز برای ایجاد تواضع و فروتنی و برای خشوع و خضوع مفید و مؤثر می باشد .

اما قاعده عام است که امر عبادی و طریق اجرای عبادات به نقل است و نه به عقل و منطق. این بدان معنی هم نیست که اعمال عبادی منطق و مفیدیت خود را نداشته باشد. اما مسلمان اجرای این اعمال را به خاطر امر و حکم شرع اجراء و عملی می کند و دیگر دلایل مسایل ضمنی اند.

با فهم این اصول و قواعد قابل تذکر است که برخی از مسلمانان به خصوص در افغانستان حکم می فرمایند که امام مسجد حتماً باید در وقت نماز، کلاه و یا لنگوته [لنگی، دستار] به سر داشته باشند. اگر احياناً کدام ملا بی کلاه و لنگوته در مسجد به حیث امام به امامت پرداخت و مصروف نماز گردد به گمان اغلب، چانس ادامه امامت را هم از دست می دهد.

مطابق روایات تاریخی و در حدیث صحیح وارد شده است که پیامبر صلی الله علیه و سلم عمامه بر سر می بسته اند که برخی از اوقات لنگوته سفید، و در برخی از اوقات از لنگوته و یا عمامه سیاه استفاده نموده اند. ولی هیچ گونه روایت در احادیث متبرکه که به چشم نمی خورد که به مسلمانان در نماز یا خارج از نماز امری مبتنی بر به سرکردن لنگوته (عمامه) از جانب پیامبر اسلام محمد صلی الله علیه و سلم به عمل آمده باشد.

همچنان در روایات اسلامی ذکر گردیده است که پیامبر اسلام محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم زیادتر اوقات بدون لنگوته هم نماز خوانده است. ولی نباید فراموش کرد همانطوری که قبلاً یادآور شدم پوشاندن سر در نماز از جمله آداب نماز است و انسان را در امر خشوع و خضوع کمک می کند. بناءً اگر کسی عمامه و لنگوته بر سر کند، بهتر است، اما پوشیدن کلاه و لنگی از فرائض، واجبات و حتی از مستحبات نماز هم نیست. این روش تنها عرف و عادت است و باید گفت: بدون لنگوته و حتی سر لوچ نماز هم انشاء الله تعالی باتکمیل دیگر فرائض و واجبات و سنتهای نماز درست می گردد.

فقهاء به این نظر هستند که لباس امر اعتیادی است که زیر قاعده تعبد داخل نیست و در باب مباحات شامل است و الله متعال این باب را واسع و کلان ارزانی کرده. شریعت به لباس خاص امر نکرده تنها ستر عورت در نماز شرط است.

در لباس عادات و تقالید مسلمانان از شرق تا غرب دنیا فرق می کنند و حتی در داخل کشور به خصوص در کشور ما از شهر تا به اطراف فرق می کند و در عادات قاعده است که «الأصل في الأشياء الإباحة» یعنی اصل در عادات مباح بودن است تا این که دلیل به سنت بودن باشد.

لیکن اگر شخص نمازگزار کلاه و یا لنگوته می پوشد هم مباح است و یک عادت است و اگر کسی نمی پوشد نیز مباح است و هر دو در سنت داخل نیست و هیچ دلیل شرعی وجود ندارد که کلاه و لنگی در نماز سنت باشد . ولی بهتر که مسلمان در وقت نماز لباس زیبا و پاک به تن کند و به طرف مسجد به زیب و زینت برود .

حدیث نماز با دستار ضعیف است :

در کشور ما به تأسف دیده شده است که برخی برای تأیید نظریه خویش در مورد کلاه و لنگوته حدیث خود ساخته خویش را روایت می کنند و می ویند : «رَكْعَتَانِ بِعِمَامَةٍ خَيْرٌ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً بِلا عِمَامَةٍ» دو رکعت نماز با دستار و لنگی بهتر از هفتاد رکعت نماز است.

قابل تذکر است که این حدیث ضعیف ، باطل و دروغین است و حتی علماء روایت کردن و استدلال کردن به این قول را حرام پنداشته اند .

همانطوری که در فوق متذکر شدیم که نماز بدون کلاه قبول می شود. دستار و لنگی و کلاه همه به عرف مردم تعلق دارند و در شرع اسلامی هیچ حدیث صحیح در مورد فضیلت دستار و کلاه ثابت نیست و هر کس مطابق عرف کشور شان عمل کند و اگر عرف و عادت و تقلید کشور شان کلاه باشد و یا دستار باشد می تواند بپوشد .

از جمله در کشور ما کلاه و در برخی از مناطق کلاه های بوریائی و دستار مروج است، و در کشور عربستان سعودی دستمالی به نام شماغ و غیره ، و در کشور مصر، تونس و تعدادی از کشور ها و جوامع اسلامی کلاهی به نام تریوش، و در کشور ترکیه کلاه و لنگوته خاص مروج بوده ، و حتی در برخی از کشور های اسلامی، ائمه مساجد سرلچ و بدون کلاه نماز می خوانند .

دستار و لنگی، کلاه ، تریوش ، شماغ و غیره ... و یا هم سرلچ بودن همه از مباحات است که باید در دائره مباح، عادت و عرف مردم مورد مطالعه قرار گیرد .

در مورد عبادت در اسلام و به خصوص نماز باید گفت که : عبادات دارای سه جز است :

۱- ارکان

۲- احکام

۳- آداب است.

۱/۱/ ارکان ایجاد یا عدم ایجاد عمل را مشخص می کند .

۲/۲ احکام شکل و چگونگی آن را معلوم می کند .

۳/۳ و آداب موجب آرایش و تزئین عمل می شود.

بناءً اگر در لباس ملل کلاه یا عمامه شامل باشد ، بهتر است هنگام نماز از آن استفاده شود زیرا الله تعالی می فرماید:

«يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ» (سوره اعراف ۳۱)

یعنی: ای فرزندان آدم! زینت خود را به هنگام رفتن به مسجد، با خود بردارید.

اما مللی که کلاه و یا عمامه یعنی لنگوته جزء لباس آنها نیست ضرورتی ندارد که حتماً هنگام نماز کلاه یا لنگوته به سر کنند زیرا کلاه و لنگوته جزء لباس و زینت آنها نیست خلاف حالتی که ممکن است کلاه جزئی از آراستن خود با آن باشد.

که نباید مسلمان آن را بپوشد زیرا پیامبر صلی الله علیه و سلم از لباس « شهرة » منع فرموده است و لباس شهرة لباسی است که عادت يك منطقه نباشد ولی کسی آن را بپوشد. ولی اگر یک نفر آن را نپوشید کسی حق ندارد او را وادار به پوشیدن کند زیرا از سنت عادت است نه سنت عبادت، و در سنت عادت انجام دادن و یا ندادن یکسان است و ثوابی ندارد.

پوشاندن سر در وقت نماز

مسأله پوشاندن سر در نماز (البته برای مردان) شرط صحت نماز نیست و همچنان در وقت خطبه پوشانیدن سر از صحت خطبه نمی باشد.

پوشاندن سر سنت است و برهنه بودن سر در منطقه ای که مردم عادت داشته باشند که در نماز و خطبه سر خود را بپوشانند مکروه می باشد و طوری که قبلاً متذکر شدیم، این سنت از جمله سنت هائی است که عادات و رواج مردم را در بر می گیرد و در مناطقی که همه برهنه سر نماز می خوانند برهنه بودن سر از جمله مکروهات نیست.

امام الشاطبی در (الموافقات) این موضوع را با دلایل قوی و مستند، توضیح داده و ثابت ساخته است که پوشاندن سر و پوشاندن آن مربوط رسم و رواج مردم می گردد، و شریعت در حکم آن عرف مردم را در نظر می گیرد و انسان نباید به شکل و مظهری ظاهر شود که مردم به آن کراهیت دارند. (برای معلومات مزید مراجعه فرمائید به فتوای شیخ مصطفی الزرقا و رساله الموافقات شیخ امام الشاطبی)

یادداشت مفید :

علامه شیخ ابو اسحاق ابراهیم بن موسی بن محمد اللخمی غرناطی مشهور به شاطبی یکی از علمای جلیل القدر، مجتهد، فقیه و محدث، مشهوری در عالم اسلام می باشد.

شاطبی مقام بزرگی در فقه، اصول، تفسیر، حدیث، علوم عربی و غیر آن دارا می باشد. از تألیفات مشهورش (التعریف بأسرار التکلیف' مشهور به الموافقات، در موضوع اصول فقه که در چهار جلد به چاپ رسیده است، کتاب المجالس شرح کتاب بیوع؛ صحیح بخاری است. کتاب الافادات و الانشادات و غیره ... کتب ذی قیمت و پر ارزش را تألیف نموده است.

علامه شاطبی در ماه شعبان سال ۷۹۰ هجری دار فانی را وداع گفت. پروردگار با عظمت او را غریق رحمت بی انتهای خود سازد و جنات نعیم نصیبش گردد. حکم و فتاوی اش در عرصه های مختلف زندگی مسلمانان از مقام منزلت خاصی برخوردار می باشد. ختم

تتبع و نگارش :

امین الدین « سعیدی - سعید افغانی »

مدیر مطالعات ستراتیژیک افغان و مسوول مرکز کلتوری دحق لاره- جرمنی